

Fanbreve til Ebbe Langberg

Om ungdomskultur i slutningen af 1950'erne

af forskningsbibliotekar Lene Eklund-Jürgensen,
Det Kongelige Bibliotek

Op mod jul i 1956 havde *Flintesønnerne* premiere i de danske biografteatre. Det var den første Morten Korch-film i farver, og rollebesætningen var spækket med folkekomediens store stjerner. Sammen med Poul Reichhardt indtog Ib Mossin og Ebbe Langberg rollerne som de mandlige helte, mens Peter Malberg gav den som gemytlig, bondsk original, der sammen med Mossin sang en af genrens helt store hits: *Du er min øjsten*. Danskerne strømmede i biografen. I filmen følger man livet på Flintegården, hvor Jesper (Reichhardt) med stålfast vilje og held får den ulykkesramte gård bragt på fode, mens hans to sønner Viggo (Mossin) og Martin (Langberg) vokser op som hinandens bedste venner og modsætninger. Alt er godt mellem de to brødre, indtil de begge forelsker sig i barnsveninden Karen (Hanne Winther-Jørgensen). Trekantsdramaet udløser den rødhårede Martins voldsomme temperament (og nedarvede psykiske sygdom), og i et anfald af raseri og svigt overfalder han sin bror Viggo. Men bare rolig, det ender naturligvis godt.

Flintesønnerne blev den unge Ebbe Langbergs helt store folkelige gennembrud, og efter filmens premiere begyndte fanbrevene at vælte ind. Teenagepigerne var vilde med den rødhårede førsteelsker, der var mere "farlig" end konkurrenten Ib Mossin. I eftertiden huskes Ebbe Langberg især for sin medvirken i talrige

filmatiseringer af Morten Korchs romaner, filmserien *Soldaterkammerater* og andre film fra folkekomediens storhedstid, hvor han spillede den kække mandlige hovedrolle, ofte over for Ghita Nørby. Da Langbergs popularitet som skuespiller var på sit højeste i slutningen af 50'erne og starten af 60'erne, modtog han dagligt omkring 25-50 fanbreve.¹ På Det Kongelige Bibliotek findes en stor samling af disse fanbreve. De knapt 1.100 breve blev doneret i 1992 fra boet efter Ebbe Langberg, og de befinder sig nu i bibliotekets håndskriftssamling. I slutningen af dette efterår udstilles brevene i Den Sorte Diamant som en del af bibliotekets store tema om brevgrenen, der både vil byde på foredragsarrangementer, et forskningsseminar og en "brevskrivningskoncert." I denne artikel gives en præsentation af fanbrevene og sideløbende karakteriseres en fankultur, som den så ud herhjemme ved indgangen til 1960'erne, hvor skuespillere, musikere og sportsstjerner blev dyrket af teenagere, der flittigt benyttede brevmediet til at kontakte deres idoler.

Fanbrevets form

De mange fanbreve til Ebbe Langberg er næsten udelukkende skrevet af unge piger og kvinder. Der er enkelte undtagelser, hvor en ung dreng eller en kvinde på 60+ har skrevet til skuespilleren, men disse breve er så få, at de nærmest drukner i overfloden af breve med sirlig håndskrift

Da Tempos nytårsnummer udkom i 1957 var Flintesønnerne et hit i biograferne, og bladet havde selvfølgelig Ebbe Langberg og Ib Mossin på forsiden. Inde i bladet var dobbeltsidet præsentation af filmen samt et helsidesportræt af Ebbe Langberg, som læserne kunne klippe ud og gemme.

og nu og da små tegninger fra piger i og omkring teenagealderen. Samlingen af fanbreve kan på et helt overordnet niveau inddeles i to kategorier: korte, standardiserede bestillingsbreve, og længere dialogsgørende breve. Hovedparten af fanbrevene falder ind under kategorien bestillingsbreve, hvor brevene typisk kun består af et par enkelte sætninger, og har det ene formål at rekvirere Ebbe Langbergs foto med hans autograf. Mange af disse breve har samme form, der har følgende eller en nærmest identisk ordlyd:

“Da jeg er en stor beundrer af Deres kunst, som jeg ofte har glædet mig over ved filmforestillinger, vil jeg være Dem meget taknemmelig, hvis de venligst vil sende mig Deres fotografi med autograf. De kan være forvisset om, at jeg vil bevare det som en kær erindring.”

Det er slående, hvor mange af brevene, der har denne eksakte formulering, og man kan gætte på, at brevskriverne har fulgt en skabelon for et fanbrev, som de muligvis har fundet i et af tidens ugeblade eller teenageblade.

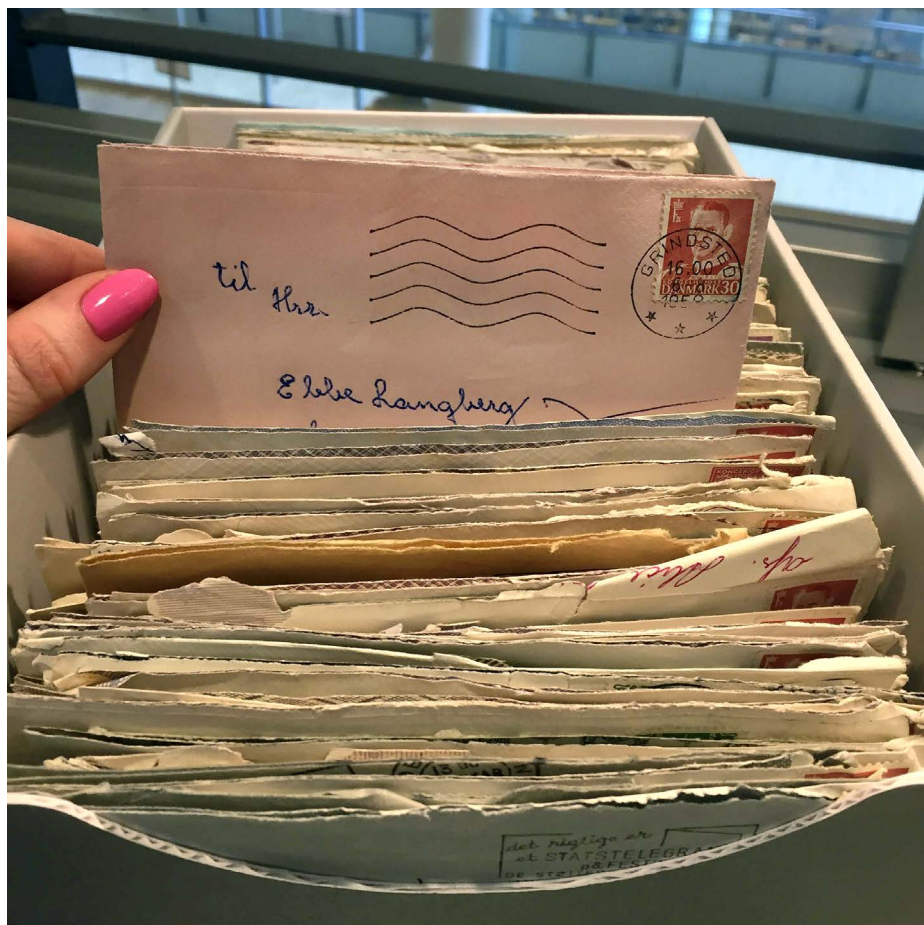
Blandt de knapt 1.100 breve er også de mere udførlige breve fra dedikerede Langbergfans. Mange af disse brevskrivere forsøger at komme i dialog og skabe en kontakt til idolet ved på den ene side at spørge ind til skuespillerens privatliv og karriere, og på den anden side fortælle om sig selv. Typiske spørgsmål omhandler Langbergs civilstatus: “Er De gift?” – “Er De kæreste med Ghita Nørby?” og herunder ses også en enkelt fans meget specifikke spørgsmål om, hvorvidt Langberg har haft et romantisk forhold til brevskriverens møster i Silkeborg! Andre

spørgsmål og kommentarer går på Langbergs udseende, hvor han beskrives som flot, frisk, sød, smart og charmerende. Nogle er mere specifikke og beskriver ham som “flot i cowboybukser,” mens en anden foretrækker ham iklædt islandsk sweater. Sidstnævnte brev er nærmest en hyldest til den sweater, som Ebbe Langberg bærer i filmen *Det lille hotel*. Inger, som har skrevet brevet, fortæller, at hun sammen med en veninde har set filmen og, at det primært er veninden, som er fascineret af sweateren:

“Min veninde i Sverige var med mig inde og se filmen. Hun blev også meget begejstret for Dem og mente, at hvis der var noget der klædte dem, så var det den islandske trøje. Hun har selv lige anskaffet sig en, der er magen til.”

Flere af brevene er fyldt med disse små, pudsige anekdoter, som giver et indblik i et mere specifikt og personligt aspekt af idoldyrkelsen.

Som genren foreskriver, er fanbrevene meget rosende og fulde af beundring, og de beskriver, hvilke dele af idolet og idolet virke, som specielt tiltaler fanen. Ofte nævner brevskriverne hvilke af Langbergs film, der er deres foretrukne, og her er de hyppigste yndlingsfilm *Flintesønnerne*, *Tre piger fra Jylland* og serien *Soldaterkammerater*. Nogle af fansene skriver, at de ofte ser hans film flere gange i biografen. F.eks. skriver Lis, at hun har set *Flintesønnerne* tre gange i den lokale biograf. Enkelte gange er brevene mere detaljerede om, hvilke dele af en bestemt film, som brevskriveren synes særligt godt om. F.eks. beskriver Elsebeth en scene i *Mig og min familie*, hvor Ebbe Langberg vælter på en

Ebbe Langberg modtog i slutningen af 1950'erne og starten af 1960'erne bunkevis af fanbreve. På Det Kongelige Bibliotek er knapt 1.100 af disse breve bevaret.

scooter, og netop dér synes hun, at han så: "så sød ud." Oftest er det Langbergs film, som fansene nævner, men enkelte gange bliver også hans medvirken i teaterstykker rost, herunder hans rolle som Sigismund i ABC Teatrets opsætning af *Sommer i Tyrol* i 1959.

Mange af fansene nøjes ikke med at indvie Ebbe Langberg i deres begejstring for hans skuespil. De deler også oplysning-

ger om sig selv og deres familieforhold og fortæller om deres hverdag. Ofte nævner disse fans, hvor gamle de er, hvilken hårfarve de har og hvad deres søskende hedder. Nu og da oplyses også forældrenes erhverv. Man kan næsten kun tolke disse selvbeskrivelser som et forsøg på at starte en dialog med Ebbe Langberg og som et ønske om, at han skal lære dem at kende ligeså godt, som de mener at kende ham.

Mange fans laver disse korte selvbeskrivelser, og en enkelt fan vedlægger endda en lejlighedsang fra sin konfirmation, hvorigennem idolet kan lære hende at kende, og – som det fremgår af sangteksten – se, at hun er fan af ham:

“Til Biffen startes tit med Fart,
og for Ebbe Langberg hun sværmer.”

I andre breve fremstår hensigten mere direkte, og efter selvbeskrivelsen følger en invitation til at blive pennevenner eller en forsigtig opfordring til at mødes personligt.

Postadresse, svar og manglen på svar

Oprindeligt blev alle disse fanbreve sendt enten til Ebbe Langbergs privatadresse på Goldschmidtsvej på Frederiksberg eller til de to filmstudier: ASA-film A/S og Saga Studio. De to studier sad tungt på produktionen af folkekomedier i 50'erne og 60'erne, og Ebbe Langberg medvirkede i en lang række af disse film. Alle brevene er poststempelt eller dateret i perioden 1957 til starten af 1960'erne. På det tidspunkt var det normal praksis, at filmselskaberne fungerede som opsamlingsadresse for fanbreve, ikke kun til Ebbe Langberg, men også til studiernes øvrige skuespillere. F.eks. var der en fan, der i 1958 slog to fluer med et smæk og samlede to fanbreve: ét til Ebbe Langberg og ét til Tove Wisborg i én kuvert og sendte den til Saga Studio! Langberg og Wisborg var på det tidspunkt aktuelle i *Styrmand Karlsen*, og den pågældende fan skrev og bad om et billede af idolerne. Vedlagt var porto til svarkuverten. Andre fans skrev også til Ebbe Langberg hos Saga Studio og bad ham om at skaffe Ib Mossins autograf, da de to jo kendte hinanden, mens en anden

fan bad ham om Lily Brobergs autograf, fordi de to skuespillere havde samme fanpostadresse.

Som nogle af fanbrevene vidner om, fik flere af fansene svar på deres breve til Ebbe Langberg. F.eks. fik Eva og også Merete i 1957 svar på deres breve, og det fik dem til at sende takkebreve til filmhelten. Carol var ved at opgive at få svar, men modtog endelig efter tre måneder et billede. Conni modtog et billede, som hun allerede havde, så i det fanbrev, som er i bibliotekets besiddelse, bad hun om at få et andet billede. Tove havde hilst på Ebbe Langberg, givet ham blomster, modtaget et brev fra ham, og nu bad hun om et billede med autograf. Når man sendte breve til Ebbe Langbergs fanpostadresse, var der således mulighed for, at man modtog svar. Og det forventede flere af fansene også. F.eks. skrev Käte, at hun havde læst i et ungdomsblad, at han svarede på alle breve – det var således underforstået, at Ebbe Langberg også ville svare på hendes brev. Og hvis svarbrevet ikke kom, sendte nogle af fansene en rykker: F.eks. skrev Bodil hele to rykkerbreve, som blev sendt med en måneds mellemrum i henholdsvis januar og februar 1959. I begge breve gør hun venligt opmærksom på, at hun har skrevet flere gange, men uden at få svar. Der er ikke mange af disse rykkerbreve i samlingen af fanbreve, men de viser den generelle tendens, at brevskriverne forventede at få svar, hvilket deres vedlagte porto til et svarbrev bekræfter. Foruden de egentlige rykkerbreve udtrykker alle brevene mere eller mindre eksplicit brevskriverens håb og ønske om at få svar, og for at overbevise modtageren, altså Langberg, om vigtigheden af et svar, bruges formuleringer som: “De kan være forvisset om, at jeg vil bevare det [brevet] som en kær erinding.”

Andre fans higer utålmodigt efter et svar og mærker deres brev på kryds og tværs med ordene "skriv snart." Generelt håbede alle fansene nok at få svar, men nogle var nøjsomme og udtrykte blot et ønske om, at deres brev i det mindste blev læst af idolet, og at det ikke: "... ryger i papirkurven." I sidste ende nåede brevene frem til idolet – det ved vi, da bibliotekets samling af breve som nævnt stammer fra Ebbe Langbergs bo. Om Ebbe Langberg personligt har besvaret al sin fanpost er uvist, men nok usandsynligt – de mange fanbreve og hans travle kalender taget i betragtning. Man kan i stedet forestille sig, at filmstudierne efter modtagelsen af fanposten har besvaret mange af brevene og udsendt en række præsignerede fotos til de enkelte fans. Og nogle af brevene har skuespilleren nok selv besvaret.

Fanskolen *Tempo*

Forventningen eller håbet om et svarbrev fra Ebbe Langberg blev muligvis styrket af, at ugeblade som *Tempo* skrev, at man kunne sende fanbreve til sit idol, og at man gennem bladet kunne modtage breve fra et bestemt idol. F.eks. havde *Tempo* en konkurrence kaldet *Penneven med stjernerne*, hvor en heldig læser kunne modtage et personligt brev fra et af tidens idoler, og i 1961 var gevinsten et brev fra Ebbe Langberg.² Ligeledes bragte bladet reportager om personlige møder mellem fans og idoler, hvilket nok har sat tanker i gang hos teenagerne og fået dem til at sende fanbreve fulde af forventning om et svar eller blot den mindste kontakt til idolet.

Ugebladet *Tempo* var i slutningen af 1950'erne gået over til at blive et teenageblad, og bladet spillede en ikke ringe rolle i udbredelsen af fankulturen herhjemme.

STJERNE ALBUM * STJERNE ALBUM * STJERNE ALBUM

Det lækre SPIRAL-ALBUM

vi har fremstillet specielt til de 4-farvede stjernealbum, der følger med UGEBLADET Tempo hver uge, — kan De ikke undvære, hvis De vil gemme de dejlige portrætter. Albummet er udført i fin: karton, omslaget i hvidt med rød spiral og blå skrift. — Der er en nummereret side til hver af stjernerne med en biografi af disse.

Vi leverer stjernealbummet til fremstillingsprisen kr. 3,50 portofrit tilsendt.

Benyt venligst kuponen.

KUPON FINDES PÅ SIDE 43

2 FIKSE SAMLEMAPPER FRA UGEBLADET TEMPO

Pris kr. 1,25

Pris kr. 0,75

FILM MAPPEN
Til de fire midtersider med filmnyt — lige til at tage ud af bladet — leverer vi en smuk farvet mappe, hvori filmstjerne kan indlægges fra uge til uge. Den fremtidige har chancen for efterhånden at erverve en fiks og interessant filmens håndbog, som man i tiden fremover kan have glæde af at blæse i.

EVA MAPPEN
Til «EVA-SIDERNE» med de kloge læge- og skønhedsråd — «ANNES KØKKENBØG» eller de gode strikopskrifter kan vi levere en anden fiks mappe — ligeledes trykt i fire farver. Ved fittigt at samle «EVA-SIDERNE» fra uge til uge og indlægge dem i mappen, vil man snart have en fiks håndbog, som man gang på gang kan have stor nytte af.

KUPON TIL SAMLEMAPPERNE FINDES SIDE 43

At samle på billeder af sit idol var en central del af et fanskab. I Tempo kunne man udklippe disse billeder og indklæbe dem i samlemapper, f.eks. bladets "stjernealbum," hvor Langbergs portræt stod side om side med andre teenageidoler – og som det ses også på forsiden af Tempos "filmalbum."

Tempo var med til at introducere det amerikanske ord *fan* for et dansk publikum og var ligeledes med til at præge og udvikle en ungdomskultur, hvor både udenlandske og danske artister inden for underholdningsindustrien blev dyrket

som idoler i en hidtil uset grad. I *Tempo* kunne læserne finde interviews og artikler om deres idoler med oplysninger om fødselsdage, nyeste film eller musikalbum, og finde adresser, hvor fanbreve kunne sendes til. F.eks. opfordrede bladet i 1959 sine læsere til at sende fødselsdagshilsner til Ebbe Langberg og oplyste, at brevene kunne sendes til Saga Studio. Bladet havde også ved tidligere lejligheder nævnt, hvor fanbreve kunne sendes til, og i 1958 skriver Grete på 11 år til Ebbe Langberg og nævner netop, at hun har fundet hans adresse i *Tempo*. Og hun var ikke den eneste: I flere af brevene referer fansene til *Tempo* som ophav for fanpostadressen, og nogle spørger også ind til oplysninger om Langberg, som de har fra bladet. F.eks. spurgte Grethe til idolets øjenfarve. Hun var nemlig kommet i tvivl, efter hun havde set et farvefoto af Ebbe Langberg i *Tempo*:

“... jeg var ikke helt tilfreds med billedet, for Deres ene øje var grønt, og det andet var brunt. Hvilken farve har Deres øjne i virkeligheden?”

Billedsamlere og autografjægere

Som de mange fanbreve vidner om, var det centralt for et *fanskab* at opbygge en billedsamling med portrætter af idolet, og dette ses også i bladene, hvor læserne kunne udklippe billeder af deres idoler eller vinde fotos i konkurrencer. F.eks. udloddede *Tempo* store fotos af Ebbe Langberg for at markere hans fødselsdag i både 1959 og 1961.³ Disse billeder var samleobjekter, der enten blev hængt op på teenageværelset eller indklæbet i scrapbøger. En af fansene skriver i et fanbrev fra 1958, at hun er ved at sammensætte en

hjemmelavet scrapbog om Ebbe Langberg med billeder og udklip. Materialet har hun fundet “andre steder” (hvilket nok vil sige i aviser og blade) og til bogens forside vil hun gerne bede om et billede fra idolets egen hånd. En anden fan skriver, at hun har 199 billeder af Ebbe Langberg og gerne vil have, at nummer 200 skal komme fra ham selv. Det ultimative billede i en samling var således et, der kom fra idolet selv, og dette understreges i mange af brevene med en formulering om, at “billedet vil få hæderspladsen i mit hjem.” Formålet med de fleste af fanbrevene var netop at få dette kultagtige billede med idolets autograf.

I slutningen af 1950'erne og starten af 1960'erne ser man flere gange i *Tempo*, at de hjemmelavede scrapbøger kunne suppleres med samlemapper, der var fremstillet specielt til de billeder, som blev bragt i bladet.⁴ *Tempo* bragte i denne periode kuponer, hvor læserne kunne bestille og købe forskellige mapper, herunder det såkaldte *Stjernealbum*, hvor Ebbe Langbergs portræt kunne indklæbes sammen med portrætter af andre danske og udenlandske skuespillere og sangere. Disse mapper, der samlede flere forskellige personers portrætter, vidner om en samlerkultur, hvor det i højere grad var stjernestatussen og ikke så meget den enkelte artist, der blev dyrket. Det samme gælder de fanbreve, der udelukkende er en billede- og autografforespørgsel. Mange af disse breve fremstår med deres korte form upersonlige, da de ikke omtaler Langbergs virke – de kunne være skrevet til et hvilket som helst filmidol. Således skriver Jette, at “Skuespillere er min store hobby. På alle vægge i mit værelse hænger der skuespillerbilleder.” Dette brev afviger med sin længere form fra det korte standardbrev,

Ugebladet Tempo bragte ofte billeder af teenageidolerne, som læserne kunne klippe ud. Her ses Tempos egen reklame for billederne samt det endelige billede af Ebbe Langberg, som læserne nogle numre senere kunne udklippe af bladet. Det var det billede, som fik Grethe til at undre sig over skuespillerens forskellige øjenfarve, og hun sendte ham et fanbrev, hvor hun kommenterede billedet.

men også her var formålet at få et billede til en samling, hvor det nærmere var filmindustrien og ikke den enkelte skuespiller, som var omdrejningspunktet. Mange af brevene til Ebbe Langberg kom således fra teenagere, der var en del af en fankultur med mange idoler, hvor nogle af brevskriverne italesatte sig selv som *autografjægere*. Det gælder f.eks. Lise, der skriver, at det er den helt store mode i hendes vendekreds at lege autografjægere.

Fanklubber og veninder

Fankulturen i slutningen af 1950'erne var således ikke nødvendigvis centreret om et enkelt idol. Men som bibliotekets

fanbreve til Ebbe Langberg vidner om, havde flere af fansene naturligvis et idol, som blev beundret mere end de øvrige. Mange af brevskriverne understreger i deres breve, at netop Langberg er deres *yndlingsidol* og at han er det eneste idol, som de skriver til. I redaktionen på *Tempo* var man også godt klar over, at læserne havde personlige favoritter blandt de mange artister, som bladet bragte stof om. Og det har nok været medvirkende til, at *Tempo* i 1959 oprettede sin egen fanklub, hvor læserne kunne vælge mellem 12 *fan-stjerner*, som de udvalgte musikere, skuespillere og sportsstjerner blev kaldt.⁵ Ebbe Langberg var én af de

Fan-club INDMELDSESKUPON

Jeg indmelder mig i UGEBLADET Tempo's FAN-CLUB og vedlægger 1 krone i frimærker til dækning af medlemskontingent. Send mig medlemskort med billede af min yndlingsstjerne samt medlemsblem.

Jeg er indforstået med, at De eventuelt videresender mit navn og min adresse til andre fans med henblik på pennevensker.

Fru/frk./hr. _____

født _____

Adresse: _____
_____

Min yndlingsstjerne er:

☐ Birthe Wilke	☐ Ebbe Langberg
☐ Ib Mossin	☐ Nina & Frederik
☐ Palle Lykke	☐ Harry Belafonte
☐ Vivi Bak	☐ Frankie Vaughan
☐ Pat Boone	☐ Romy Schneider
☐ Elvis Presley.	☐ Henn. Enoksen
☐ Laurie London	☐ Papa Bue m. ork.
☐ Ghita Nørby	

Kuponen sendes til UGEBLADET Tempo's FAN-CLUB, Bygmestervej 2, København NV. og kuverten mærkes 'FAN-CLUB'. Husk at vedlægge 1 kr. i frimærker til dækning af medlemskontingent.

I 1959 oprettede Tempo sin egen fanklub, hvor læserne kunne vælge deres yndlingsidol. Her var Ebbe Langberg en af valgmulighederne, når man indmeldte sig i klubben.

12 stjerner, som man på indmeldeskuponen til fanklubben kunne afkrydse og vælge som sin yndlingsstjerne. Når man var blevet medlem af fanklubben med eget medlemskort i plastik-etui, deltog man automatisk i lodtrækninger om billeder og særarrangementer eller ligefrem et personligt møde med sit favoritidol.

Rundt omkring i landet opstod lokale Ebbe Langberg-fanklubber, og flere af dem kan følges i *Tempo*, hvor bladet hver uge bød nye fanklubber velkommen. *Tempo* bragte de enkelte klubbers kontaktoplysninger og fungerede således som led mellem klubberne og potentielle nye medlemmer. I det tredje nummer af *Tempo* i 1960 kunne man f.eks. læse, at der var kommet to nye fanklubber for Ebbe Langberg: én i Åbyhøj og én i Taastrup. Medlemmerne i Taastrup betalte 25 øre om måneden i kontingent og prioriterede at bruge pengene på biografture til film med Ebbe Langberg. Fanklubben i Åbyhøj tog 75 øre i månedligt kontingent. Disse penge samt indholdet fra bødekassen skulle gå til en grammofon, som kunne bruges, når klubben mødtes hver mandag kl. 19-21.

Et par gange ser man også, at en fanklub dedikeret til Ebbe Langberg har sendt et brev i fællesskab. I 1961 skriver en fanklub bestående af otte piger på 14-16 år til skuespilleren. Brevet er relativt langt i forhold til de øvrige fanbreve og beskriver fanklubbens virke med ugentlige møder, hvor medlemmerne diskuterer Langbergs film. Klubbens medlemmer begyndte at mødes, da *Flintesønnerne* gik i biografen, og senere opbyggede klubben en billedsamling af idolet. Desværre gik deres samling på 735 billeder (!) tabt i en brand, hvor klubhuset nedbrændte. Nu, et år efter branden, skriver fanklubben til Ebbe Langberg og kan oplyse, at samlingen er under genopbygning og indtil videre består af 574 billeder. Efter den længere beretning om klubbens prøvelser beder medlemmerne om otte billeder af skuespilleren, så de hver især kan få ét. I kuverten er vedlagt et gruppebillede af

Bording 8-11-61

Kære Ebbe Langberg

Vi er 8 piger, som har startet en fan-club for Ebbe Langberg - for det. Vi mødes en gang om ugen, og diskuterer Deres film. Vi er i alderen 14-16 år. Til sammen har vi 574 billeder af Dem. Vi har haft denne fan-club lige siden vi først så "Blindstævnet", men det er først i de sidste 2 år, vi er begyndt at samle billeder af Dem.

Vi har altid mødtes om sommeren, i et kysthus og om vinteren på formandens hytte. Sommeren 1960 brændte kysthuset ned med til grunden, men da både formandens og kassens storkæder er kønne, håvede de et nyt kysthus i deres hvide. Alle de billeder vi havde indbragt herud lå et stykke fra villan, men vi har så samlet dem nu. Da hater vi at hilse på Dem.

men vi har så samlet dem nu. Da hater vi at hilse på Dem.

Ebbe Langberg

Asa Bilmotatier A/S

Åragervej

Bording

Kære Ebbe Langberg
Ebbe Jane Juul

Lone kaldes "Lypal",
Winnie "Pjusk", Vibeke "Vipse", Ebe
Eskabek "Kulle", da de to altid er sammen.

Disse otte piger var medlem af en fanclub for Ebbe Langberg. De skrev et langt fanbrev til skuespilleren og fortalte om en brand, der havde ødelagt deres samling af billeder af idolet. Billedet var vedlagt deres fanbrev.

klubbens medlemmer. Som fanklubberne viser, var det at være fan en aktivitet eller en hobby, som man dyrkede sammen med andre. Og man behøvede ikke engang at være medlem af en fanklub, for at finde andre med samme passion. Faktisk skriver flere af fansene, at de taler om skuespilleren og hans film med deres venner og skolekammerater, og ofte omhandler diskussionen Ebbe Langberg og Ib Mossin. F.eks. skriver Inge:

“I skolen har vi tit diskuteret, hvem der er den pæneste: De eller Ib Mossin – og vi er altid kommet til det resultat, at det er De. Det må De ikke sige til Ib Mossin.”

I samlingen af fanbreve støder man langt oftere på breve fra to veninder end breve fra fanklubber. F.eks. skriver Jytte og Janne sammen et brev til Ebbe Langberg og beder om et billede hver, og som mange af de øvrige dobbelte brevskrivere oplyser de, at han blot kan sende billederne til én af dem – så skal de nok fordele dem blandt sig. Mange af brevskriverne har sammen med veninderne dyrket deres fanskab, og hvis man skrev et brev selv, kunne man som en god veninde bede om at få et ekstra billede med til fanveninden. Nogle fans gjorde også opmærksom på, at de var en del af en bekendt- eller venskabskreds, der var fans af Langberg, ved blot at nævne i deres brev, at de skulle hilse fra den eller den ven. Som fan var man en del af et fællesskab af Langbergfans, måske bestående af en nær omgangskreds af veninder og søskende, eller et forestillet fællesskab, hvor man som fan vidste, at mange andre teenagepiger også sad og sukkede på deres værelser. Mange af brevskriverne

giver således udtryk for, at de godt er klar over, at Ebbe Langberg modtager mange andre breve, og som Bente anvender flere af fansene følgende formulering: “som en af Deres mange ukendte beundrere.” Lena er også godt klar over, at hun er én af mange fans, så hun skriver: “nu vil jeg ikke skrive en lang smøre om, hvor dygtig en skuespiller De er, for det er der uden tvivl i hundredvis af piger, der har skrevet.” Mange af brevskriverne indskriver sig således i et kollektiv bestående af Langbergfans, hvor de alligevel håber at skille sig ud fra mængden og få idolets opmærksomhed med deres brev.

Drømmen om det personlige møde

For mange af fansene var det et stort ønske at møde idolet i virkeligheden. Og det personlige møde er et gennemgående tema i flere af brevene, hvor mødet med Ebbe Langberg bliver fremstillet som det ultimative højdepunkt for en fan. F.eks. skriver Lena:

“Mit største ønske er engang at se Dem og tale med Dem, så jeg håber, at den klub, jeg er medlem af, engang får Dem til at optræde til en af sine fester. Jeg er kun knap 16 år, så mon ikke det før eller siden skulle ske, at jeg så Dem.”

Også andre fans nævner i deres breve, at de ønskede at møde ham eller at de faktisk havde mødt ham eller blot været til stede ved hans optrædener i teatre, på skoler og andre steder. Og skuffelsen kunne være stor, hvis man havde været så tæt på sit idol og så alligevel ikke haft personlig kontakt. F.eks. skriver Anne, efter hun har hørt Ebbe Langberg læse op i Vordingborg:

Eva var så heldig at møde Ebbe Langberg gennem Tempos "Prinsesse for en dag." Artiklen om Evas dag med Ebbe Langberg blev bragt i Tempo i marts 1957, og Ebbe Langberg var på forsiden af samme nummer.

“Jeg ventede sammen med mange andre udenfor i 3 kvarter, da de 3 kvarter var gået, var der kun 8 børn tilbage, da der var gået en time var der kun to tilbage (min veninde Solvej og jeg), vi stod udenfor i 1½ time, da gik vi ind i hallen og spurgte, om vi måtte gå om bag scenen og se, om De var der, men det var De ikke, [så] besluttede vi at gå hjem, og da vi kom op i byen fortalte nogle drenge os, at De lige var kørt forbi i en rød Volvo og vi blev så ærgerlige.”

Også i *Tempo* fik læserne og medlemmerne af fanklubben mulighed for at møde Ebbe Langberg personligt. Det kunne f.eks. være igennem bladets populære serie *Prinsesse for en dag*, hvor en heldig fan kunne møde sit idol og få en dag med sightseeing efter eget ønske. I begyndelsen af 1957 var det Eva fra Viborg, der blev prinsesse, og hun fik en rundvisning på ASA Film af Ebbe Langberg. *Tempo* bragte artiklen om Evas møde med idolet,⁶ og efter mødet skrev Eva selv et brev til Ebbe Langberg, hvor hun takkede for dagen. I brevet mindede hun også idolet

om, at han havde lovet at sende hende et billede. Som *Tempo* beretter, havde Eva nemlig under frokosten spurgt Ebbe Langberg, om han besvarede alle sine fanbreve. Det bekræftede Langberg, at han gjorde, men så måtte Eva indskyde, at hun havde sendt et brev, som hun endnu ikke havde fået svar på. Ebbe Langberg handlede hurtigt og gav hende en autograf på stedet og et løfte om, at et billede ville følge med posten. Eva var meget tilfreds efter sit møde med Ebbe Langberg, og i sit takkebrev luftede hun muligheden for at mødes igen:

“De spurgte mig om jeg kunne tænke mig at være skuespiller, og det kan jeg, det har jeg altid ønsket, men det bliver jeg aldrig. Jeg kunne godt tænke mig at komme til at læse ved en eller anden, helst hos Dem, men De læser vel ikke [med] nogen?”

Her spurgte Eva indirekte, om Langberg ville undervise hende, og dermed kunne hun udvikle den forbindelse, som var blevet introduceret gennem *Tempo*. Lignende forsøg på at fastholde en spinkel forbindelse eller den mindste kontakt til idolet ser man i flere af brevene, hvor brevskriveren har mødt Ebbe Langberg eller blot modtaget et brev fra ham. Når den fjerne filmstjerne pludseligt syntes nær, forsøgte mange fans at komme endnu nærmere. Det var drømmen om at komme tæt på idolet, som fansene forsøgte at gøre virkelig gennem deres breve. Men som Evas brev også vidner om, kunne det personlige møde også være en karrierestrategi for en vordende skuespiller, som kunne få en mentor i en etableret skuespiller

som Ebbe Langberg. Men oftest var det dog ikke en professionel ambition, men nærmere en romantisk drøm, der var den primære drivkraft, når teenagepigerne fantaserede om at møde førsteelskeren Ebbe Langberg.

Sådan en fan er jeg slet ikke

Flere af fanbrevene er skrevet af teenagere, der har været meget bevidste om deres identitet som fan. Mange skriver, at de er Ebbe Langbergs største beundrer, mens andre aktivt bruger ordet *fan*. Nogle af brevskriverne har tydeligvis reflekteret over, hvordan *fans* er og hvordan de selv indgår i denne gruppe. Samtidig har nogle af brevskriverne også ønsket at tydeliggøre, hvordan de *adskiller* sig fra andre fans ved ikke at have bestemte karaktertræk, som forbindes med en typisk fan. F.eks. skriver Eva:

“Nu skal De ikke tro, at jeg er den slags pige, som siger til en skuespiller, så snart jeg har set ham i en film, at han er min store kærlighed, og at jeg ikke kan leve uden ham. For det er da noget pjat.”

Udover at tydeliggøre at brevet til Ebbe Langberg er noget ganske særligt og enestående fra hendes side, udtrykker Eva også en skepsis over for andre fans, som i hendes optik ofte er eksalterede, urealistiske og flyvske i deres idoldyrkelse. I flere af brevene fremgår det, at det var lidt pinligt at være fan, og flere af brevskriverne beder om diskretion i forbindelse med deres breve. Det gælder f.eks. Gitte, der bruger ordet ‘hemmeligt’ gentagne gange og ligeledes skriver: “De må ikke ringe eller komme herud. Men *kun* skrive.” Mange af fansene var således meget bevidste

om deres status som fan, og om hvordan omverdenen så på denne teenagegruppe. Det gjaldt også Inge, der skriver følgende i sit fanbrev:

“Hvis De vil gøre mig endnu en tjeneste, så lader De være med at skrive Deres navn og adresse bag på kuerten, for så griner mine forældre og brødre af mig. Det har de gjort engang, da jeg skrev til en anden filmsskuespiller.”

For mange af teenagepigerne var det pinlige i fanskabet nok forbundet med en spirende seksualitet, hvor idoldyrkelsen

grænsede til en forelskelse, eller en tilstand, hvor man var ude af sig selv. I flere af brevene til Ebbe Langberg kan man se, at den fankultur, som skulle nå endnu vildere højder med skrigende Beatlesfans nogle år senere, havde indfundet sig i Danmark i slutningen af 1950'erne. I blade som *Tempo* og sammen med veninderne kunne teenagepigerne blive indlemmet og oplært i en fankultur, hvor man bl.a. sendte fanbreve til sine idoler. Langberg-pigerne var ofte bevidste om, at de var fans og at der eksisterede en idolkultur, hvor man indtog en bestemt rolle som fan, som man så kunne identificere sig med – eller distancere sig fra.

Noter

- 1 *Tempo* nr. 33, 1959.
- 2 *Tempo* nr. 46, 1961.
- 3 *Tempo* nr. 30, 1959 og *Tempo* nr. 31, 1961.

- 4 *Tempo* nr. 19, 1960.
- 5 *Tempo* nr. 16, 1959.
- 6 *Tempo* nr. 13, 1957.